

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobkyně: **T. H.**, nar. X, státní příslušnost X
adresa pro doručování X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 3. 2021, č. j. OAM-864/ZA-ZA04-VL11-2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobkyně ze dne 16. 12. 2020 o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobkyně je státní příslušnicí X, která se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje, s výjimkou Krymu a části Doněcké a Luhanské oblasti, za bezpečnou zemi původu. Žalobkyně přitom neprokázala, že v případě jejích problémů v zemi původu (strach z výhrůzek syna majitele obchodu, v němž

žalobkyně pracovala) nelze Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat a není možné využít ochrany kompetentních státních orgánů.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu. Namítá, že domněnka o označení určité země původu jako bezpečné, je vyvratitelná. Žalovaný musí v každém jednotlivém případě zkoumat, zda lze ve vztahu k dotyčnému žadateli danou zemi považovat za bezpečnou. V případě žalobkyně tomu tak není. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí. Ve svém rozhodnutí pracuje pouze s jednou zprávou, která je příliš obecná a nereflexuje individuální důvody, které uváděla žalobkyně ve správním řízení. Tuto zprávu navíc vypracoval sám žalovaný pro účely zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí. Nelze ji proto považovat za objektivní.
3. Ačkoliv v případě bezpečné země původu leží větší část důkazního břemene na žadateli, neznamená to, že by žalovaný mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací o zemi původu z různých zdrojů. To však žalovaný neučinil a nezjistil proto dostatečně skutkový stav.
4. Žalobkyně v rámci pohovoru uvedla, že syn majitele obchodu, kde pracovala, obchod přepadl a žalobkyni vážně zranil do hlavy. Když na něj podala trestní oznámení, začal jí vyhrožovat, napadl ji a v důsledku napadení strávila dva týdny v nemocnici. Policie případ dostatečně nevyšetřila, naopak policisté si řekli o úplatek. Země původu proto žalobkyni není schopna či ochotna poskytnout účinnou ochranu před skutečným nebezpečím vážné újmy. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se však žalovaný otázkou, zda by se právům žalobkyně mohlo dostat efektivní ochrany, blíže nezabýval. Posouzení žalovaného je zcela formální a nedostatečné, což neodpovídá požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu. Samotná skutečnost, že na Ukrajině existuje policie a soudy, ještě neznamená, že je žadateli fakticky dostupná vnitřní ochrana před pronásledováním či vážnou újmu. Žalobkyně proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na napadené rozhodnutí, v němž se zabýval všemi okolnostmi případu a srozumitelným způsobem odůvodnil, proč není možné žalobkyni udělit některou z forem mezinárodní ochrany. Na své rozhodnutí v podrobnostech odkazuje a navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
7. Žaloba **není** důvodná.

8. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:*
 1. *obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,*
 2. *který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,*
 3. *který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a*
 4. *který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlízejí nad stavem dodržování lidských práv.*
9. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, *jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
10. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.* Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 24 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.*
11. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu *„hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak*

bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.

12. Žalobkyně namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, protože si neobstaral dostatek relevantních informací o zemi původu. V případě použití institutu bezpečné země původu však žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. S ohledem na důvody, které žalobkyně v řízení uplatňovala, proto bylo postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávu *Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu*, ze srpna 2020, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí původu. Teprve pokud by žalobkyně prokázala, že v jejím případě Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace. To však žalobkyně neučinila a nečiní tak ani v řízení před krajským soudem. Obecná námitka nedostatku relevantních podkladů pro rozhodnutí žalovaného proto není důvodná.
13. Vyvrátit domněnku bezpečnosti Ukrajiny nejsou způsobilé ani důvody, pro které žalobkyně žádá o udělení mezinárodní ochrany. Tyto důvody spočívají v obavě žalobkyně z násilí ze strany syna majitele obchodu, v němž pracovala, tedy soukromé osoby. Tyto obavy sice mohou být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany, ovšem pouze v případě, že by státní orgány namítané ohrožení „*podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 – 47). Možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany tedy představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu.
14. V pohovoru k žádosti žalobkyně konkrétně uvedla, že pracovala v obchodě s domácími potřebami, který byl přepaden, žalobkyně byla udeřena do hlavy. Při vyšetřování popsala pachatele, v němž majitel obchodu poznal svého syna. Poté tento syn žalobkyni opakovaně vyhrožoval zabitím, pokud nestáhne obvinění na policii. Poté žalobkyně v květnu 2019 opustila Ukrajinu. Na Ukrajinu se vrátila v srpnu 2019, v září 2019 opět odcestovala do ČR, v lednu 2020 opět odjela domů, v únoru 2020 se vrátila do ČR, na Ukrajinu poté odcestovala v červenci 2020 a do ČR se vrátila v listopadu 2020. Důvodem vždy bylo vyřízení českého víza. V září 2020 syn majitele obchodu vyhledal žalobkyni na ulici a fyzicky ji napadl tak, že byla dva týdny v nemocnici.
15. Ve věci přepadení obchodu žalobkyně nemá žádný výsledek od policie, v srpnu 2020 šla na prokuraturu a nedostala žádnou odpověď, oznámení podávala pouze ústně. V říjnu 2020 se opět obrátila na policii, ale policista si řekl o úplatek, což žalobkyně odmítla a dál věc již neřešila a odcestovala do ČR.

16. Žalovaný poté v napadeném rozhodnutí konstatoval, že Ukrajina je zařazena na seznam bezpečných zemí původu, shrnul informace o stavu ochrany lidských práv na Ukrajině na základě zprávy o zemi původu a zdůraznil, že nečinnost místní policie nebo žádost o úplatek ze strany policisty žalobkyně již nijak dále neřešila a nevyužila tudíž všech prostředků ochrany, které právní řád země původu nabízí. S tímto hodnocením se krajský soud v zásadě ztotožňuje. Pokud úsilí žalobkyně při hledání ochrany spočívalo pouze v ústní výpovědi a následném dotazu na stav věci opět pouze ústní formou, nelze dospět k závěru, že by žalobkyně využila všech možností, které právní řád země původu nabízí.
17. Krajský soud nezpochybňuje obecná východiska žalobkyně, že v některých případech není možné nebo účelné o ochranu u vnitrostátních orgánů žádat, zejména tehdy, pokud je ochrana v zemi původu toliko formální, nebo vůbec neexistuje. Nic však nenásvědčuje tomu, že by toto byl případ právě situace žalobkyně a státních orgánů Ukrajiny. Ani v žalobě k tomu žalobkyně nic konkrétního netvrdí ani nedokládá, prezentuje pouze obecné úvahy judikatury bez vazby na její konkrétní situaci.
18. Pokud by snad úvahy žalobkyně směřovaly tím směrem, že žalovaný by měl i bez námitek či jiných vzniklých pochybností hlouběji prověřovat faktické fungování systému ochrany práv, který je popsán v informacích o zemi původu, ani s tímto východiskem se krajský soud neztotožňuje. Tím spíše v případě tzv. bezpečných zemí původu, kde naopak je zásadně na žalobci, aby prokázal skutečnosti svědčící o nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu. Žalobkyně však neprokázala ani to, že by efektivně vyčerpala prostředky ochrany, které se v její situaci na Ukrajině nabízí a neprokázala ani pochybnosti o tom, že by snad tyto prostředky ochrany, na které žalovaný v napadeném rozhodnutí odkazuje (stížnost proti postupu policejních orgánů, Úřad ombudsmana), byly prostředky toliko formálními.
19. Nad rámec shora uvedeného krajský soud k příběhu žalobkyně dodává, že je s podivem, že žalobkyně ze strachu z výhrůžek opustila Ukrajinu v květnu roku 2019 a v řízení o žádosti nedoložila žádný záznam o vyšetřování prvotního loupežného přepadení nebo pozdějšího přepadení na ulici, záznam o tom, že hledala ochranu u vnitrostátních orgánů a s jakým výsledkem, záznam o ošetření u lékaře a vůbec jakýkoliv záznam vztahující se k jejím problémům, třebaže od té doby se na Ukrajinu (kde se obává o život) opakovaně vracela (i na několik měsíců) za účelem prodloužení víza. To je ovšem řečeno jen na okraj, podstatné jsou zejména závěry uvedené výše. Žalobkyně ve vztahu k důvodům žádosti a nedostupnosti ochrany v zemi původu neuvedla natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, z nichž by bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu. Žalobní námitky proto krajský soud neshledal důvodnými.

V. Závěr a náklady řízení

20. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
21. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 8. prosince 2021

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení: X